TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestölehti

3
2016

Minun implanttini -sarja jatkuu

Ilmoitukset siirtyivät Tuntosarveen

Sisältö

Pääkirjoitus: Vammaislainsäädännön uudistaminen....3
Vaikuttamistyön ja oikeuksienvalvonnan yhteistyöryhmä....4
Ensiaskeleet uudessa äänimaailmassa....6
Urhon luona kylässä....8
Laskettelemaan opettelua Ylläksellä....10
Valteri, Onerva on moderni oppimisympäristö....12
Mielipidekirjoitus....14
Uutuskirja Harvinaista elämää....15
Sosiaali- ja terveysalalta....16
Oma järjestö....17
Ilmoitukset....18

Kannen kuvassa **Jaakko Evonen** sovittaa ensimmäistä kertaa uuden implanttinsa ulkoista puheprosessoria. Kuva: **Tuija Wetterstrand**. Takakannen kuva narsisseista veden äärellä: www.freeimages.com/SamuelAlves Rosa. Kuvan ylälaitaan on kirjoitettu isolla teksti ”Hyvää pääsiäsistä”.

Tuntosarvi nro 4 ilmestyy viikolla 16.

Huom! Tämä on ensimmäinen Tuntosarvi, joka sisältää ilmoitukset. Ovatko ne selkeästi jaoteltu ja luettavissa? Palautetta otetaan mielellään vastaan!

Tiedoksi: Toimintakalenterin pilkkominen osiin on herättänyt paljon kritiikkiä. Loppuvuoden tapahtumat julkaistaan yhtenä kokonaisuutena. Toimintakalenteri huhtikuu-joulukuu 2016 ilmestyy maaliskuun aikana.

TUNTOSARVI
42. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 753 2026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi.

Viestinnän yhteistyöryhmä 2016:
Yhdistyksen hallituksen edustajat: Esko Jäntti ja Sanna Paasonen. Työntekijöiden edustajat: Jaakko Evonen, Merja Kovanen, Kai Leinonen ja Tuija Wetterstrand.

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona ja/tai elektronisena versiona.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma–pe klo 8.00–15.45.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Vammaislainsäädännön uudistaminen – missä mennään?

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan vammaislainsäädännön uudistamista. Tarkoituksena on yhdistää vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki yhdeksi erityislaiksi. Lain valmistelussa on lähdetty liikkeelle kuurosokeidenkin kannalta hyvillä tavoitteilla, kuten yhdenvertaisuus, osallisuus, itsenäisen suoriutumisen tuki ja henkilön muuttuminen kohteesta toimijaksi. Toisaalta Suomen hallitus haluaa purkaa normeja eli toisin sanoen vähentää valtionohjausta palvelujen järjestämisessä. Kunnat ovat tätä toivoneet. Silloin kunnat ja toimijat voisivat itse päättää, miten ja missä laajuudessa ne palveluja järjestävät. Sen seurauksena kansalaiset voivat joutua eriarvoiseen asemaan eri puolilla maata.

Vammaispalvelulaissa keskeistä ovat palvelujen maksuttomuus ja subjektiiviset oikeudet sekä palvelusuunnitelman vahva asema. Hallitus on säästösuunnitelmissaan ehdottanut ikärajaa vammaispalveluiden kuljetuspalveluihin. On vaarana, että ikärajaa laajennetaan koskemaan muitakin vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Ikärajan ylittäneiden henkilöiden kohdalla sovellettaisiin sosiaalihuoltolakia ja soveltuvin osin vanhuspalvelulakia. Ongelmaksi voi muodostua se, että sosiaalihuoltolaki ei tunne subjektiivisia oikeuksia. Sosiaalihuoltolaissa puhutaan kyllä palvelutarpeen arvioinnista ja tehdään asiakassuunnitelma, mutta onko se yhtä vahva kuin palvelusuunnitelma? Sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin sovelletaan asiakasmaksulakia ja se voi kasvattaa vammaisten maksurasitusta. Nämä säästöt kohdistuisivat pienituloisimpiin.

Valmistelevan virkamiehen mukaan tavoitteena on etsiä joustoja ja uudenlaisia toiminta- ja palveluntuottamistapoja. Tavoitteena on myös kohdentaa palvelut paremmin ja oikein. Tämä on myönteistä. Esimerkkeinä valmistelussa on esitetty henkilökohtaisen avun ja monimuotoisen kuljetuspalvelun kehit-

tämistä. Mitään selkeää esitystä ei ole vielä olemassa, siksi on vaikea varmasti tietää mitä on tulossa. Varmaa on vain se, että säästöjä täytyy saada aikaan. Vaikuttamistyössä tuomme esille konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä vaikutuksia yksittäisen kuurosokean arkeen ja osallisuuteen palveluiden heikentämisellä on. Seuraamme valmistelutyön edistymistä kokonaisuutena ja olemme yhteydessä sekä valmisteleviin virkamiehiin että poliitikkoihin.

Ritva Rouvinen
aluejohtaja ◆

VAIKUTTAMISTYÖN JA OIKEUKSIEN-VALVONNAN YHTEISTYÖRYHMÄ

Teksti: Ritva Rouvinen (työryhmän puolesta)

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus on nimennyt järjestön sisäisen yhteistyöryhmän koordinoimaan ja toteuttamaan vaikuttamis- ja oikeuksienvalvontatyötä. Vaikuttamistyötä tehdään yhdessä yhdistyksen hallituksen kanssa ja sen tavoitteena on, että kuurosokeiden sosiaaliset ja yhteiskunnalliset oikeudet toteutuvat ja että kuurosokeus otetaan huomioon lainsäädäntöä ja palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Oikeuksien valvonnan tavoitteena on puuttua niihin tilanteisiin, joissa kuurosokeiden oikeuksia loukataan tai ne eivät toteudu täysimääräisesti.

Perusperiaate ryhmää muodostettaessa oli, että eri yksiköissä oleva asiantuntemus kootaan yhteen tekemään tätä työtä. Ryhmän vetäjänä toimii aluesihteeriyksikön esimies aluejohtaja, YTM **Ritva Rouvinen** ja jäseninä ovat aluesihteeri, sosiaalityöntekijä **Marjatta Puromäki** ja kuntoutuksesta vastaava, sosiaalityöntekijä **Kaija Pekkanen**. Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen edustajana ryhmässä on varapuheenjohtaja **Esko Jäntti**. Eskon tehtävä on erityisesti toimia linkkinä hallitukseen päin, olla kokemusasiantuntijana edustamassa asiakaskunnan näkemystä ja yhdistyksen viestinnän yhteistyöryhmän puheenjohtajana kehittää myös oikeuksien valvonnan tiedottamista. Juridista osaamista ryhmään saadaan yhdistyksen lakimieheltä **Seppo Puukolta** tai muiden järjestöjen lakimiehiltä.

Oikeuksien valvonnan yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata kuurosokeiden yhteiskunnallisten oikeuksien toteutumista ja osallistua omalta osaltaan lakien valmistelutyöhön. Suomessa on viime vuosina vakiintunut tapa pyytää lausuntoja ja kommentteja eri vammaisryhmiltä eli osallistaa vammaisryhmät lain valmistelutyöhön. Työryhmä tekee aloitteita, valmistelee lausuntoja ja kannanottoja yhdessä yhdistyksen hallituksen ja asiantuntijoiden kanssa sekä tutkii lainsäädäntöä kuurosokeiden näkökulmasta. Oikeuksien valvonnan ryhmä ei tee yksittäisen kuurosokean muutoksenhakua muuta kuin silloin, kun asialla on laajempaa merkitystä. Työryhmä tiedottaa sisäisesti ja ulospäin tärkeistä oikeuksien valvontaan liittyvistä asioista ja tarvittaessa myös aukikirjaa lainsäädäntöä asiakaskunnalle ja yhdistyksen työntekijöille.

Verkostoyhteistyö muiden järjestöjen ja vaikuttajatahojen kanssa on keskeinen työmuoto. Suomen Kuurosokeat ry on jäsenenä Vammaisfoorumissa ja oikeuksien valvonnan työryhmästä ollaan mukana sen työrukkasessa vaikuttajaverkostossa. Lausuntoja ja kannanottoja annetaan sekä järjestön omina että myös Vammaisfoorumin kanssa yhdessä. Nimenomaan kuurosokeille erityisesti merkittävissä asioissa annetaan oma lausunto ja muulloin hyödynnetään muiden järjestöjen asiantuntemusta ja resursseja ja ollaan mukana yhteisissä lausunnoissa.

Oikeuksien valvonnan yhteistyöryhmä tulee perustamaan tietopankin yhdistyksen kotisivuille, myöhemmin ilmoitettavan linkin taakse. Sinne kootaan tietoa kuurosokeiden henkilöiden kohtaamista syrjivistä päätöksistä, asenteista sekä menettelyistä, jotka ovat esteenä yhdenvertaisuudelle. Tietopankkiin kootaan hallinto-oikeuksien ennakkopäätöksiä sekä tietoa siitä kuinka syrjiviin päätöksiin voitaisiin puuttua. Tietopankkiin kootaan sekä sisäiseen käyttöön kaikille työntekijöille että kaikille kuurosokeille ja asianosaisille työkaluja myös itsenäiseen vaikuttamis- ja oikeuksien valvontatyöhön. ◆

Viereisen sivun ylemmässä kuvassa Jaakko sovittelee ensimmäistä kertaa implantin ulkoista osaa paikoilleen. Alemmassa kuvassa tutustutaan kaukosäätimeen. Kuvat: Tuija Wetterstrand.

Minun implanttini. Osa 2.

Jaakko Evonen kertoo kevään Tuntosarven numeroissa tunnelmistaan ennen ja jälkeen implanttileikkauksen, aktivoinnista sekä siitä, miltä heräävän kevään äänet kuulostavat uuden implantin kanssa. Osa 1. julkaistiin Tuntosarvessa 2/2016.

Ensiaskeleet uudessa äänimaailmassa

Teksti: Jaakko Evonen

”Ei se sen kummempaa ollutkaan”, oli ensimmäisiä ajatuksiani implanttileikkauksen jälkeen. Kaiken kaikkiaan se sujui hyvin ja fiilis oli mukava. Toipumisaika meni suhteellisen nopeasti. Tärkeintä oli ottaa rauhallisesti ja välttää kaikkea rasitusta. Ainut haastavampi juttu alkuun oli yhdellä korvalla kuuleminen, sillä leikattu korva on hiljaa ennen aktivointia. Siihen kuitenkin tottui.

Lopulta aktivointipäivä sitten koitti. Jännitin tulevaa implantin äänimaailmaa ja sitä, että huomaanko jo itse aktivoinnissa uusia ääniä. Minulle oli kerrottu, että äänimaailma voi vaikuttaa alkuun monotoniselta ja robottimaiselta.

Itse aktivointi oli mieleenpainuva. Alkusäätöjen jälkeen implantti kytkettiin päälle. Se tunne, kun kuulin ensimmäisen äänen implantin kautta, oli vaikuttava. Heti alkuun aktivoinnissa ihmisten puhe kuulosti Aku Ankalta, mutta havaitsin myös uusia ääniä.

Ensimmäinen päivä implantin kanssa olikin sitten täynnä mielenkiintoisia kokemuksia. Erotin uusia ääniä sekä ulkona että sisätiloissa. Tututkin äänet saivat uusia sävyjä, kuten esimerkiksi auton renkaiden äänet, narskuvat kivet kenkien alla, metron ovien piippaukset ja tietokoneen näppäimistön naputus. Illalla soitin useamman puhelun ja kommunikointi sujui jo yllättävän hyvin. Tutuista musiikkikappaleista löytyi tuttuja juttuja, mutta myös joitakin uusia asioita.

Huvittaviakin kokemuksia tuli vastaan. Ihan alussa esimerkiksi ovien avaamisen, veden lorinan, tuolien ja tavaroiden siirtämisen ja oman naurun aikana kuuluneissa äänissä oli mukana hieman tieteiselokuvien tehosteääniä.

Äänimaailma alkoi kuitenkin jo ensimmäisen päivän aikana muuttua pikkuhiljaa luonnollisempaan suuntaan.

Aktivointia seuraavana päivänä äänten luonnollisuus lisääntyi edelleen ja ympäristö oli aiempaa elävämpi. Huomasin, kuinka implantti erotteli hälyssä joitakin yksittäisiä ääniä ja puhetta selkeämmin kuin kuulokojeet aikaisemmin. Lisäksi esimerkiksi musiikista löytyi lisää yksityiskohtia ja lähestyvien ihmisten äänet huomasi pidemmänkin matkan päästä.

On muistettava, että matka implantin kanssa on paitsi yksilöllinen niin myös pitkä, ja oppimista tapahtuu koko ajan. Nämä kokemukset olivat vasta aivan alkuvaiheen havaintoja. Vanha sanonta kuuluukin, että ei Roomaakaan rakennettu päivässä. Täytyy kuitenkin todeta, että tämä alkanut matka uudessa äänimaailmassa tuntuu hyvin mielenkiintoiselta. ◆

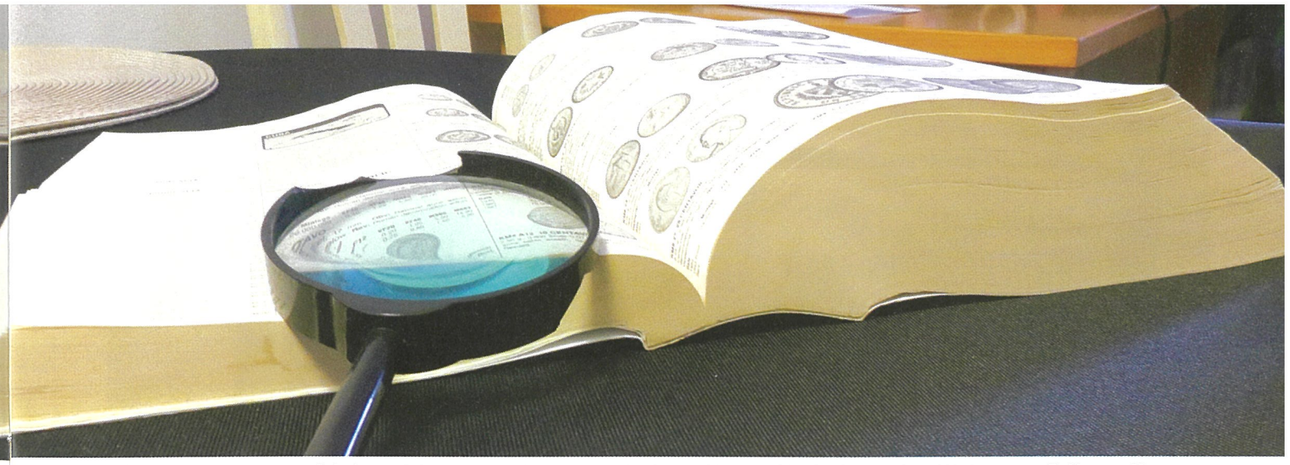

Kuvassa vas. Urho Ahonen tunnustelee itävaltalaista kolikkoa. Oikealla on kolikoiden tunnistamisessa apuna käytettävä paksu katalogi, yksi monista.

Urhon luona kylässä

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Urho Ahonen poimii kolikon lippaasta ja tunnustelee sitä hetken sormillaan.

- Onkos tämä meksikolainen raha vuodelta 1865, johon on kuvattu keisari **Maksimilian I**?

Katson kolikkoa tarkemmin ja vahvistan, että näin on.

- Maksimilian teloitettiin, koska meksikolaiset eivät halunneet eurooppalaista monarkkia. Maksimilianin vaimo menetti järkensä ja palasi takaisin Eurooppaan.

Vanhoihin kolikkoihin liittyy jokaiseen oma historiallinen tarinansa ja Urho Ahonen muistaa ne kaikki. Kuuntelen Urhon rahan kautta kertomaa historiaa alkaen kreikkalaisesta hopeakolikosta, jatkuen amerikkalaiseen intiaanirahaan ja edelleen saksalaiseen 1920-luvun hyperinflaatiota havainnollistavaan kymmenentuhannen markan kolikkoon vuodelta 1923.

- Ensimmäiseksi kiinnostaa raha, sen kunto, vuosiluku ja mikä raha on kyseessä. Historiallinen tarina tulee sen mukana. Käyn paljon kirpputoreilla tunnustelemassa kolikoita. Kuntoluokan saa hyvin selville pelkästään tunnustelemalla, Urho kertoo.

Silminä kolikoiden muulle tiedolle toimii henkilökohtainen avustaja, Madagaskarilta kotoisin oleva **Monique**. Urho edellytti avustajaltaan englannin kielen taitoa. Kolikoiden tunnistamisessa pitää osata lukea maailman kolikoista tehtyjä paksuja englanninkielisiä katalogeja. Myös internetiä täytyy osata käyttää.

Nykyraha ja hinnat ovat nekin Urho Ahosella hallussa ja tarkassa seurannassa.

- Urhon muisti on uskomaton, Monique ihmettelee.

Urho Ahosen päästessä vauhtiin selviää, että hän on oikea tietokirjailija. Kirja ”Fytoterapian käsikirja” ilmestyi vuonna 1997. Fytoterapia eli kasvilääkintä on sairauksien tai terveyden luonnonmukaista hoitoa lääkekasveilla tai niistä tehdyillä valmisteilla.

Työn alla on parhaillaan kirjan laajennettu versio. Urho Ahonen hakee käsikirjoituksen tietokoneeltaan ja selaa puhesyntetisaattorilla lääkekasvien latinan- ja kiinankielisiä nimiä ja kuvauksia läpi. Liuskoja on kertynyt nyt jo yli tuhat. Lisäksi pelkästään hakemiston tautiluettelo ja niiden hoitamiseen soveltuvat rohtokasvit käsittää 655 liuskaa.

- Tämä kannattaisi varmaan julkaista e-kirjana, Urho Ahonen miettii.

Useita runojakin on miehellä syntynyt vuosien mittaan, ensimmäinen seitsemän ikäisenä.

Urho kertaa nopeasti muutaman säkeen runostaan. Kun yritän houkutella häntä lausumaan lisää säkeitä tai muita runoja käy selväksi, että ne ovat vain häntä itseään varten.

- Muisti tekee muutosvastarintaa.

Lausahdus on tyypillistä Urho Ahosta. Tapaamisestamme jäi päällimmäiseksi mieleen hänen älykäs huumorintajunsa, uskomattoman tarkka muistinsa ja luja usko lääkekasvien parantavaan voimaan. ◆

Laskettelemaan opettelua Ylläksellä

Aarne (keskellä) ja tulkit pitävät kiinni avustussauvasta

Teksti ja kuvat: Aarne Pirkola

Olin helmikuussa Ylläksellä laskettelu- ja mökkilomalla yhdessä perheeni ja perheystävän kanssa. Lensin tulkin kanssa Helsingistä Kittilään perjantai-iltana 12.2.

Lauantaina tulin kahden tulkkini, **Hanna Törnroosin** ja **Jarkko Köykän** kanssa Ylläksen laskettelukeskukseen. Tapasimme hiihdonopettajan ja keskustelimme säästä. Myrskysi lunta ja näkyvyys oli huono. Rinteeseen meno ei vaikuttanut hyvältä ajatukselta. Sovimme, että siirrämme laskettelun ja hiihdon opetuksen seuraavalle päivälle. Loppupäivän rentouduin käymällä hotellin kuntosalilla ja kylpylässä.

Sunnuntaina oli hyvä sää. Kävin vuokraamassa laskettelukengät, sukset ja kypärän laskettelukeskuksen vuokraamosta. Minä ja tulkit saimme punaisen opastuskepin ja turvaliivit lainaksi hiihtokoululta. Hiihdonopettaja opasti meidät rinteelle. Hiihdonopettaja oli välttämätön, koska tarvitsin opetusta laskettelussa. Opettaja tietää turvalliset rinteet, missä vastaalkajan on hyvä harjoitella.

Menimme ensin lasten rinteeseen. Rinteessä oli rauhallista, koska koulujen hiihtolomat eivät vielä olleet alkaneet. Aluksi hiihdonopettaja opetti meitä laskettelemaan punaisen avustussauvan kanssa. Harjoittelimme pysähtymään ja kääntymään oikealle sekä vasemmalle. Kuurosokea ja tulkit pitävät molemmilla käsillä kiinni punaisesta avustussauvasta ja laskettelevat samanaikaisesti. Kun tulkki siirtää avustussauvaa taaksepäin, me pysähdymme. Kun tulkki siirtää sitä oikealle me käännymme oikealle ja samalla tavoin vasemmalle. Meillä oli käytössä myös laskettelussa käytettävät sosiaaliset pikaviestit. Niiden avulla voi viestiä esimerkiksi, että ”kyllä”, ”ei”, ”odota”, ”rinne jyrkkenee” ja ”rinne kapenee”.

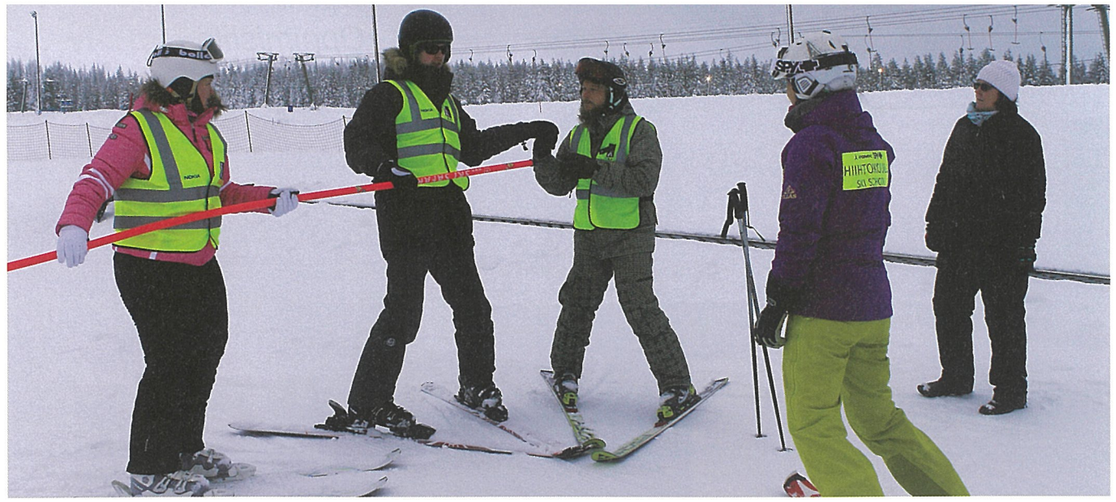

Kun olimme harjoitelleet tarpeeksi, siirryin hiihdonopettajan ja tulkkien kanssa isolle rinteelle. Nousimme hiihtohissillä rinnettä puoleen väliin. Rinne oli merkitty sinisellä. Sininen tarkoittaa helppoa ja tasaista rinnettä, punainen jyrkkää ja vaikeaa ja musta rinne kaikkein vaikeinta ja jyrkintä. Sain suosituksen laskatella vain sinisellä rinteellä. Laskettelu sujui hyvin. Hiihdonopettaja palasi takaisin hiihtokeskukselle, mutta me jatkoimme laskettelua aukiolon päättymiseen saakka. Nousimme hissillä aina vain puoleenväliin rinnettä, koska ylhäällä rinne on jyrkkä ja merkitty punaisella. Lisäksi siellä oli pilvien vuoksi huono näkyvyys.

Lasketeltuani kyllikseni palautimme tulkkien kanssa laskettelu-välineet vuokraamoon. Sen jälkeen nousimme gondolihissillä huipulle. Sieltä oli upeat maisemat vaikka satoikin lunta ja sää oli sumuinen. Kävimme huipulla olevassa kahvilassa. Join siellä teetä ja söin suklaadonitsin.

Minusta oli hauskaa laskatella Ylläksellä. Myös tulkit nauttivat laskettelusta ja kuurosokean laskettelijan opastamisesta. Ylläs on Suomen suurin laskettelukeskus. Siellä on 63 rinnettä, 28 hissiä, pisin rinne 3 km ja tunturin korkeus 718 metriä.

Suosittelen lämpimästi kaikkia kuurosokeita joskus kokeilemaan laskettelua opastuskepin kanssa. ◆

Oppimistila

Työtila

Valteri, Onerva on moderni oppimisympäristö

Monelle kuurosokeallekin tutut Haukkarannan koulu ja Näkövammaisten koulu Jyväskylässä yhdistyivät 1.1.2013 alkaen hallinnollisesti yhdeksi oppimis- ja ohjauskeskukseksi, jonka yhteydessä toimi Onerva Mäen erityiskoulu. Kolme vuotta yhdistymisen jälkeen koulu toimi kuitenkin erillisissä väistötiloissa, kunnes tämän vuoden alusta kaikki toiminnot muuttivat yhteiseen, juuri tätä erityiskoulua ja sen oppilaita varten rakennettuun uudisrakennukseen Kukkumäelle.

Matkan varrella kaikista kuudesta Valteri-verkoston erityiskoulusta tuli 1.8.2015 alkaen oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, jolla on kuusi toimipistettä: Mikael, Mäntykangas, Ruskis, Onerva, Skilla sekä Tervaväylä. Kaikkien toimipisteiden yhteydessä toimii myös Valteri-koulu.

Ohjauskeskus Valterin Onervan toimipisteen uudisrakennus valmistui ja toiminta siellä alkoi tämän vuoden alussa. Onervan uudisrakennus on ollut Senaatin kärkikohde Suomessa, ja työssä on kiinnitetty erityistä huomiota rakentamisen laatuun. Oppimisympäristönä Onerva Mäen koulu on ainutlaatuinen. Se on uudenlainen oppimis- ja työympäristö, joka mahdollistaa toiminnallisuuden, aktiivisuuden ja uuden teknologian käytön. Sen kaikki tilat ja kalusteratkaisut ovat muunneltavissa. Ääniympäristön suunnittelu oli merkittävässä osassa. Koulussa on sekä kuulovammaisia että näkövammaisia oppilaita. Puheen täytyy kuulua ja erottua hyvin. Huonossa ääniympäristössä esimerkiksi kielen oppiminen on vaikeaa. Hyvä akustiikka myös helpottaa tilojen muunneltavuutta. Joissain harkituissa paikoissa on kaikua helpottamassa näkövammaisten oppilaiden orientaatiota. Oppilaat olivat mukana ja heitä kuunneltiin jo suunnitteluvaiheessa.

Erillisiä luokkia, esimerkiksi tietokoneluokkia ei rakennuksessa ole. Teknologian kehitys ei enää sido oppimista yhteen paikkaan. Kaikilla oppilailla on mobiililaitteet, joita he käyttävät oppimisessa ja tietojen etsimisessä. Tila on jaettu neljään erilaiseen oppimisympäristöön. Intensiivisen työn alueet kulkevat nimellä ”lähde”. Pienryhmien rauhoittumista varten on ”majoja”. Koulun yhteisten toimintojen alueet ovat ”puistoja” ja koko koulun alue yhteisesti ”tori”.

Esteettömyys on otettu huomioon kaikkialla tilojen suunnittelussa. Tilat ja reitit ovat selkeitä, esteettömiä ja turvallisia ja tilojen havainnointia helpottaa tilojen rajaaminen ja jäsentely kontrastien avulla. Kaiken tämän päälle uudet tilat ovat myös kodikkaat.

Lähde ja kuvat: Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva. Tiedote 4.3.2016. ◆

Oivalluksia, ymmärrystä ja merkityksellisiä oppimiskokemuksia

Teksti: Mäkelä, Outi & Lahtinen, Riitta

”Todella hyvä paketti, opettavainen ja hieno viikko!”
”Tekemällä oppii. Äärettömän hyvä ja hyödyllinen!”
”Paras harjoittelukokemus koko koulutuksen aikana.”

Näitä kommentteja antoivat Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomakielen tulkkiopiskelijat liriksessä kuurosokeiden Erilaiset palvelut arkielämän tukena –kurssilla harjoittelustaan. Kurssilla oli mukana seitsemän kuurosokeaa kurssilaista ja yksi omainen.

Kurssin sisällöstä vastasivat aluesihteerit **Heli Lappalainen** ja **Melisa Lappi**. 14 tulkkiopiskelijan harjoittelun organisoinnista ja palautteista vastasivat Humakin lehtori **Outi Mäkelä** ja kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtinen**. Kurssilla oli eri alojen asiantuntijoita luennoimassa mm. **Mariano Mineo** IT-asioista, **Niina Hänninen** kuntoutusohjauksesta ja **Liisa Kauppinen** ihmisoikeuksista.

Suomen Kuurosokeat ry on jo usean vuoden ajan järjestänyt kursseja, joiden tarkoituksena on antaa virikkeitä ja tietoa eri aiheista jäsenistölleen ja samalla tarjota harjoittelumahdollisuus viittomakielen tulkeiksi opiskeleville opiskelijoille. Kurssin aikana jokainen kuurosokea henkilö saa henkilökohtaiset harjoittelijat. Jokaisen kuurosokean henkilön ohjaus ja palaute on tärkeää opiskelijalle. Kurssin aikana opiskelijat pääsevät harjoittelemaan taitojaan opastuksessa, kuvailussa, haptiikassa ja tulkkauksessa eri kielille sekä kommunikaatiomenetelmille. Kuurosokeita kurssilaisia puolestaan rohkaistaan kursseilla kokeilemaan opiskelijoiden kanssa kurssilaisille itselleen uusia menetelmiä. Parhaimmillaan kuurosokeiden ja opiskelijoiden, asiakkaiden ja tulevien ammattilaisten, välinen vuoropuhelu opettaa tulkin käyttöä sekä opiskelijoille että kurssilaisille.

Kuurosokeiden kohtaaminen sekä kuurosokeiden kulttuurin ja yhteisöllisyyden kokeminen ovat arvokkaita ja äärettömän tärkeitä asioita opiskelijoille, jotka työskentelevät tulevaisuudessa kuurosokeiden tulkkeina. Tärkeänä osana kokonaisuutta on myös se, että opiskelijat pääsevät tosielämän tilanteessa seuraamaan ammattitulkkien työskentelyä.

Etujärjestön, oppilaitoksen ja ammattitulkkien yhteistyö on äärimmäisen arvokasta. Opiskelijat saavat viikon aikana merkityksellisiä oppimiskokemuksia, jotka antavat korvaamattoman tärkeitä rakennusaineksia ammattilaiseksi kehittymisessä ja kantavat hedelmää vielä vuosienkin päästä. Opiskelijoiden harjoittelun seuraaminen tosielämän tilanteissa on antoisaa myös lehtorille. Opiskelijoiden harjoittelun aikaisen toiminnan havainnoinnin ja analysoinnin avulla on tarvittaessa mahdollista kehittää lähiopetuksen sisältöjä. Harjoittelussa pääsee näkemään, miten teoria kohtaa käytännön, miten oppitunneilla ja kirjallisuudesta opetellut tiedot ja taidot konkretisoituvat ja kehittyvät osaamiseksi tekemisen kautta. Kiitos kaikille kuurosokeille ja ammattitulkeille, kun annoitte palautteita! ◆

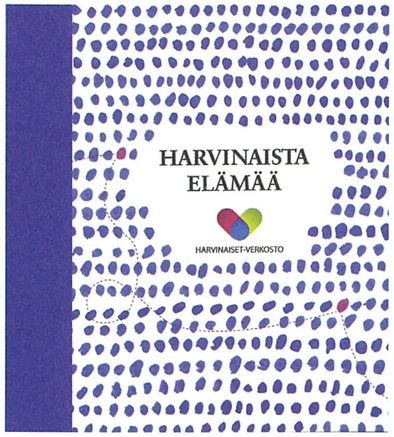

Harvinaista elämää

Harvinaiset-verkoston julkaisemaan kirjaan Harvinaista elämää on koottu kokemustietoa harvinaissairauksista. Puheenvuoro annetaan harvinaissairaille ja heidän läheisilleen. Vaikka diagnoosit taustalla ovat erilaisia, kokemus harvinaisuudesta yhdistää. Myös harvinaistyötä tekevät järjestöt kohtaavat yhteisiä haasteita. Verkostona järjestöt pystyvät jakamaan asiantuntemustaan tehokkaammin.
Jaakko Evonen Suomen Kuurosokeat ry:stä kertoo kirjassa oman harvinaisen tarinansa.
Kirja jaettiin harvinaisten sairauksien päivänä 29.2. kaikille kansanedustajille.

Kirjan tilausohjeet ja linkki e-kirjaan: www.harvinaiset.fi/harvinaista-elamaa ◆

Esteetön yhteiskunta syntyy säädöksin, ei itsestään

Teksti: THL tiedote 10.3.2016

Vammaisille ja toimintarajoitteisille ihmisille esteetön ympäristö on itsenäisen elämän ja yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien edellytys. Esteettömyys ja saavutettavuus koskevat laajasti koko yhteiskuntaa, sen palveluja ja tiedonsaantia. Esteettömyyden takaamiseksi tarvitaan lakeja ja säädöksiä, pelkkään hyvään tahtoon ei pidä luottaa.

Tiloja suunnitellaan usein vammattoman ja liikuntakykyisen ihmisen näkökulmasta. Uudisrakentamisessa esteettömyys otetaan jo hyvin huomioon, mutta uudet rakennukset ovat vain pieni osa rakennuskantaa. Jotta esteettömiä asuntoja saadaan riittävästi väestön ikääntyessä, tarvitaan lisäksi korjausrakentamista, jossa otetaan huomioon esteettömyys. Yksinkertaisetkin muutokset auttavat, kuten porrasaskelmien kontrastitarrat ja kunnon valaistus. Esteettömyyden huomioiminen uudis- ja korjausrakentamisessa vähentää jälkikäteen tehtävien muutostöiden tarvetta ja kustannuksia sekä tukee ihmisten omatoimista ja itsenäistä suoriutumista.

Suomalaisen yhteiskunnan esteettömyyden ja saavutettavuuden vahvistaminen oli yksi juuri päättyneen Vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) päämääristä. Ohjelmakaudella huomattiin, että rakennussäädöksillä on ratkaiseva merkitys sille, toteutuuko esteettömyys vai ei. Tarkistuslistat tai suositukset eivät vielä takaa esteetöntä lopputulosta.

Vuosien 2010-2016 VAMPO-ohjelman tavoitteena oli turvata vammaisten henkilöiden oikeudenmukainen yhteiskunnallinen asema ja linjata seuraavien vuosien vammaispolitiikan tärkeimmät toimenpiteet. Kaikkiaan ohjelma sisälsi 122 toimenpidettä.

Ohjelma on valmistanut Suomea YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ratifiointiin. Toimenpiteiden avulla on vahvistettu vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta monella saralla. Vammaisten henkilöiden osallisuus on suomalaisen vammaispolitiikan keskeinen periaate ja lähtökohta.

”On ensiarvoisen tärkeää, että päätösten valmisteluun otetaan mukaan ne tahot, joihin muutos vaikuttaa. Vammaisjärjestöillä on tässä vahva rooli: esimerkiksi vammaisten lasten näkökulma tulee esiin heitä edustavien järjestöjen kautta”, **Stina Sjöblom** Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) sanoo.

Vammaisten henkilöiden sosioekonomisen aseman parantamisen ja köyhyyden torjunnan osalta vaikuttavin toimi oli vuonna 2011 voimaan tullut takuueläkelaki.

VAMPO-ohjelman seurannasta vastasi sosiaali- ja terveysministeriö. Seurannan käytännön toimien toteuttamisesta vastasi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Vammaisneuvosto oli mukana koordinoimassa seurantaa.

Linkki Suomen vammaispoliittisen ohjelman VAMPO 2010-2016 loppuraporttiin (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2016:14) löytyy THL:n sivuilta kohdasta tiedotteet ja uutiset sekä myös Suomen Kuurosokeat ry:n Facebook-sivujen kautta.

Vinkki! Sivuilla www.thl.fi on paljon muutakin vammaisasiaa, johon kannattaa käydä tutustumassa. ◆

Muutoksia aluesihteeripalveluihin

Aluesihteeripalveluissa on tulossa muutoksia nyt kevään aikana. Huhtikuun alusta alkaen Turun aluetoimisto lakkautetaan. Asiakkaiden asioiden hoito jaetaan kahden aluesihteerin kesken. Tyksin eli Turun seudulla asuvien asiat hoitaa Helsingin aluesihteeri **Heli Lappalainen** ja Satakunnan asiakkaiden asiat Tampereen aluesihteeri **Marjatta Puromäki**. Helmikuussa Vaasan aluetoimisto lakkautettiin ja asiat siirrettiin Jyväskylän aluesihteeri **Jenni Paanalan** hoidettavaksi. Rovaniemen alue lakkautettiin tammikuun lopussa ja yhdistettiin Oulun alueeseen, samassa yhteydessä Kainuun asiakkaat siirtyivät Kuopion aluesihteerille.

Meillä on siis aluetoimistojen määrä tippunut kuuteen. Tämä väistämättä tulee merkitsemään sitä, että aluesihteerit ovat kiireisempiä ja yhteyden saaminen voi kestää entistä kauemmin. Pyrimme kuitenkin palvelemaan kaikkia asiakkaitamme mahdollisimman hyvin.

Tiedotti:
Aluejohtaja Ritva Rouvinen ◆

Kannustusapuraha opinnoista valmistuville!

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus on tehnyt päätöksen myöntää kannustusapuraha opinnoista valmistuville henkilöille. Kannustusapuraha on suuruudeltaan 500-1000€, riippuen suoritetusta tutkinnosta. Se myönnetään vähintään 2. asteen opintojen suorittamisesta.

Kannustusapuraha-anomus tulee tehdä viimeistään kuusi kuukautta valmistumisesta. Vapaamuotoinen hakemus toimitetaan Harri Peltolalle sähköpostitse osoitteeseen harri.peltola@kuurosokeat.fi (lisätietoja p. 040 505 46 83). Mainitse sähköpostissa omat yhteystietosi, tutkintonimike, valmistumispäivämäärä sekä kopio tutkintotodistuksesta (esim. valokuva). ◆

◆ Kerhot

Oulun kerho

Tervetuloa Oulun kuurosokeiden kerhoon torstaina 31.3. klo 17.00 - 19.30. Kokoonnumme Oulun kuurojen yhdistyksellä Koskitie 19 A. Ohjelmassa vapaamuotoista seurustelua: keskustelemme, vaihdamme kuulumisia ja pelaamme pöytäpelejä. Tilaa tulkki mahdollisimman pian! Iloisin kevätterveisin. Leila, kerhon vetäjä. ■

Tampereen kerho

Tampereen kerho kokoontuu osoitteessa Kuninkaankatu 8 A, toinen kerros, joka kuukauden viimeinen tiistai klo 13-16.

Kerhon teemat:
- 29.3 Retinitis Pigmentosan tutkimus ja hoitomahdollisuus, professori ja tutkija Heli Skottman.
- 26.4 Kuurosokeiden uusi talo, Risto Hoikkanen.
- 31.5 Implanttiasiaa, Milla Lindh ja Merja Vähämaa.

Tampereen kerhon omat kuntosalivuorot jatkuvat keskiviikkoisin klo 14.30-16.00 Hervannan vapaa-aikatalossa, osoitteessa Lindforsinkatu 5. Viimeinen kevään vuoro on 25.5. Tervetuloa vanhat ja uudetkin jäsenet! Terveisin Sami Haapanen, kerhonvetäjä ■

Keski-Suomen kerho

Keski-Suomen kuulonäkövammaisten kerho kokoontuu loppukevään aikana osoitteessa Kalevankatu 10, Jyväskylä seuraavasti:

- ma 4.4. klo 15 - 18. Vierailijana Johanna Lajunen aiheesta muistisairaudet
- ma 2.5. klo 15 - 18. Aiheena palvelutarve- ja tiedonsaannin kartoitus

Kahvimaksu 2€, muista oma tulkki - ei yleistulkkausta.

Toivomme ilmoittautumista etukäteen joko aluesihteeri Jenni Paanalalle tai Esko Jäntille esko.jantti@pp2.inet.fi. Tervetuloa mukaan! Esko & Jenni ■

Satakunnan kuurosokeiden kerho

Satakunnan kuurosokeiden kerho kokoontuu 13.4. klo 12.00 - 15.00. Paikka: Satakunnan näkövammaisten toimitilat, Otavankatu 4 C 49, 28100 Pori. Satakunnan keskussairaalasta tulee kuurosokeiden kuntoutusohjaaja Anne Laiho esittelemään sairaalan kautta saatavia apuvälineitä ja kertomaan sairaalan tapahtumista. Mahdollisesti saamme myös yllätysvieraan. Lisätiedot: puh. 0400 532 413 tai s-posti saini.lepisto@gmail.com. Tervetuloa keskustelemaan Annen kanssa, t. Saini. ■

Kaakonkulman kerho

Kaakonkulman kerho kokoontuu tiistaina 19.4. klo 10-13 Kouvolassa Kvy:n tiloissa, os. Kauppamiehenkatu 4, 2. krs. Aiheena turvallisuus. ■

Lahden kerho

Lahden kerho kokoontuu maanantaina 4.4. klo 10-13 Päijät-Hämeen Näkövammaisten tiloissa, Puistokatu 9, Lahti. Aiheena sosiaaliset pikaviestit, mukana kommunikaatiopäällikkö Riitta Lahtinen. ■

Vaelluskerho Jutaajat

Jutaajat järjestää vaellusviikon Kolarin Äkäslompolossa syyskuun toisella viikolla. Päivämäärät tarkentuvat mökkivarauksen yhteydessä ja juna-aikataulujen selvittyä. **Sitovat ilmoittautumiset 15.4. mennessä Tuula Hartikaiselle**, tuula.hartikainen@pp1.inet.fi tai soittamalla/tekstarilla numeroon 0440 988 580. ■

◆ Viriketoiminta

Oulun viriketoiminta

Kokkikurssi jatkuu Oulussa. Omavastuu on edelleenkin 5 euroa joka tapahtumalta. Ohjaajana toimii jo tutuksi tullut Marja-Leena Pirkola. Tapahtumat ovat:

◆19.4. Kasvisruoka
◆13.9. Sieniruoka
◆13.12. Jouluruoka

Kokkikurssi on osoitteessa Kajaaninkatu 36, Oulu. Kaikki kokkikurssit ovat klo 13.00 - 16.00.

Aatos K. Ahonen, virikeohjaaja
aatos.ahonen@kuurosokeat.fi
p. 040 750 4228

Helsingin viriketoiminta

Huhtikuun toimintaa:

Kuntopiiri
Torstaisin 7.4, 14.4, 21.4. ja 28.4. kello 13.00-16.00 Iiriksessä, 2. kerros. Vetäjänä Jaana Marttila tai Sanna Kirjonen. Kuntosalissa kuntoharjoittelua, uima-allasosastolla vesijumppaa, uintia ja saunomista. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Kuntosali on käytössämme klo 13.00-14.30 ja uima-allasosasto klo 13.00-16.00. Kuntosalille oma pieni pyyhe ja uima-allasosastolle oma iso pyyhe mukaan.

Kauneuspäivä ja Oriflame-esittely
Lauantaina 9.4. kello 10.00-noin 18.00 Iiriksen Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Iiris-keskuksen 4. kerroksessa. Jalkahoitoa, hierontaa, tukan leikkausta, kasvohoitoa, käsihoitoa ja Oriflamen esittelyä. Hoidot ja hinnat ilmoitetaan sähköpostissa. Kaksi yleistulkkia ovat paikalla. Tilaa oma tulkki, jos tarvitset koko ajan tulkkausta tai opastusta. Kahvitarjoilu (1 euro). Omat eväät voi ottaa mukaan. Kannattaa ilmoittautua/varata hoidot hyvissä ajoin. **Ilmoittaudu Anitalle viimeistään pe 1.4.**

Kommunikaatiopiiri
Ohjelma on kaksiosainen, viriketoiminnan kommunikaatiopiiri on mukana iltapäivän ohjelmassa. Myös iltaohjelmaan osallistuminen on mahdollista. Tilaisuudet ovat maksuttomia. Tilaa oma tulkki, koska paikalla ei ole yleistulkkia.

Aika: keskiviikko 13.4. klo12.30-16.00.
Paikka: Iiris-keskus, Braille-sali, Marjaniementie 74, 00930 Helsinki.

Iltapäiväohjelma:
◆12.30 Tervetuloa, Tanja Rantalainen, kulttuurisihteeri, Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.
◆Kuvailusta yleensä , Riitta Lahtinen, kommunikaatiopäällikkö, KT, Suomen Kuurosokeat ry.
◆Elokuvan kuvailutulkkauskokemuksia, Eija-Liisa Markkula, kuvailutulkkaustoimikunnan puheenjohtaja, Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.
◆Kuvailutulkatut ohjelmat Englannissa, Russ Palmer
◆13.30 tauko.
◆13.45 Komiikkaa, dokumenttia ja scifiä kuvailutulkattuna.
◆Opinnäytetyön esittelyä, tuloksia, esimerkkejä, Elina Häivälä, viittomakielentulkkiopiskelija.

◆14.45 kahvitauko (omakustanteinen, Katri Antellin ravintolassa)
◆15.00 Kommentteja kysymyksiä, Riitta Lahtinen.
◆16.00 Hyvää kotimatkaa, Riitta Lahtinen.

Iltaohjelma:
Aika: klo 17.00-19.00.
Paikka: Suomen Kuurosokeat ry:n toimisto, Iiris-keskuksen 4. kerros.
Esimerkkejä kuvailutulkatuista ohjelmista (From Russia with love, Henry VII and his six wives and Frozen Planet), kommentteja ja keskustelua, Häivälä & Lahtinen.

Ilmoittaudu iltapäiväohjelmaan torstaihin 31.3. mennessä sähköpostilla osoitteeseen osallistun@kulttuuripalvelu.fi. Kerro ilmoittautuessasi nimesi ja taustayhteisösi. Kerro samalla, osallistutko iltaohjelmaan. Järjestää: Suomen Kuurosokeat ry ja Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.

Pistekirjoituspiiri
Tiistaina 19.4. kello 9.00 - 12.00 Iiriksessä, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Frans Leijonin kokoushuoneessa, 4. kerros. Pistekirjoitusopiskelua. Vetäjänä Marjo Pylväinen. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Uudet ja vanhat opiskelijat tervetulleita mukaan opiskelemaan tai kertaamaan pistekirjoitusoppia. Kahvitarjoilu. (1 euro). **Ilmoittaudu Anitalle viimeistään pe 15.4.**

Anita Palo, virikeohjaaja
anita.palo@kuurosokeat.fi
tekstiviestit 040 837 7896

◆ IT-koulutus

Sonettipaja

Aika: 16.4.2016 klo 12.00 - 16.00
Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskuksen IT-koulutustila.
Ensimmäisen Sonettipajan teemana on sähköinen asiointi. Tule keskustelemaan sähköisestä asioinnista, pohtimaan eri palveluiden käytettävyyttä ja ratkomaan yhdessä eteen tulleita ongelmia. Pajan vastuu-Sonettina toimii Eetu Seppänen (puh. 040 1619 061). Mukana keskustelussa myös It-kouluttajat Anne Metsäpuro (puh. 040 7613 302) ja Maarit Patrikainen (puh. 040 5055 719).

Sonettipajassa kokeillaan uutta vertaistuen toimintamuotoa. Pajan jatkosta ja mahdollisen seuraavan pajan aiheesta osallistujat voivat kertoa mielipiteensä päivän päätteeksi.

Tarjolla kahvia ja pullaa. Matkakuluja ei korvata. Toimintakeskuksella mahdollisuus omakustanteiseen lounaaseen klo 11:30 - 12, hinta 6,50 €.

Sitova ennakkoilmoittautuminen 1.4.2016 mennessä, it-koulutus@kuurosokeat.fi. Minimi 6 osallistujaa.

◆ Tapahtumia

Hyvää tietää luennot Oulussa

•1.4. klo 10-12 Seksuaalisuus elämänkaaressa
Seksuaalisuus on olennainen ja erottamaton osa ihmisyyttä. Seksuaalisuutta ei voi poistaa ihmisestä. Seksuaalisuus elää ja muuttaa muotoaan elämänkulun myötä.

Kynnys ry:n D4- verkosto Oy:n seksuaaliterapeutti Tanja Roth kertoo seksuaalisuuden kehityksestä, vaikutuksista ja näkökulmista ihmisen elämänkaaressa. Seksuaalisuus kuuluu ihmisyyteen ja elämään.

•15.4. klo 10-12 Kuvat kertovat
Aiheesta tarkempaa tietoa myöhemmin. Kuurojen pappi Leila Ikonen ja kuurojen diakonissa Anne-Mari Kyllönen

•29.4. klo 10-12 Parisuhde ja arkielämä
Parisuhteen alkuvaiheessa elämä tuntuu taianomaiselta. Arki astuu kuitenkin elämään, ja silloin parisuhteesta huolehtiminen on tärkeää. Perheneuvoja Eija Mukka tulee keskustelemaan ja antamaan vinkkejä siitä, miten parisuhdetta voi vaalia. Tilaisuudessa keskitytään erityisesti nuoriin lapsiperheisiin. Tilaisuudessa on lapsiparkki.

Järjestää Suomen Kuurosokeat ry yhteistyössä Ev.lut seurakunnan ja Kuurojen Liiton kanssa. Luennot pidetään osoitteessa: Keskustan seurakuntatalo, Isokatu 17, Oulu. ■

◆ Urheilutuloksia

Kalakerho Kalakaverit

Kuurosokeiden mestaruuspilkkikilpailut järjestettiin 5.3.2016 Jyväskylän Jyväsjärvellä. Mukaan oli ilmoittautunut 21 osanottajaa. Sää oli hyvä, pari astetta pakkasta ja pilvistä, kalatkin olivat taas hyvällä syönnillä ja niitä saatiinkin oikein hyvin. Jää kesti hyvin, jään paksuus oli 60 cm ja luntakaan ei ollut paljon, joten jäällä oli helppo liikkua.

Tulokset

Naiset

1. Tuula Korsbäk	1538 g
2. Tuula Oinonen	956 g
3. Ulla Kungas	682 g
4. Merja Vähämaa	447 g
5. Tuula Halonen	362 g
6. Irja Rantatalo	259 g
7. Eija Metsämäki	165 g
8. Hilja Niiranen	56 g

Miehet sokeat

1. Erkki Lahtinen	1496 g
2. Seppo Kamppinen	350 g
3. Osmo Perttula	220 g
4. Rauli Jalo	160 g
5. Olavi Eira	0 g

Miehet näkevät

1. Vesa Pikkuhookana	2708 g
2. Jan Korsbäk	1189 g
3. Hannu Honkiniemi	1010 g
4. Raimo Oinonen	498 g
5. Ari Kääpä	259 g
6. Matti Heinonen	214 g
7. Tommi Metsämäki	85 g
8. Olavi Halonen	59 g

Joukkuekilpailussa parhaan tuloksen saavutti Lahden joukkue, jossa pilkkivät Tuula Korsbäk, Jan Korsbäk ja Hannu Honkiniemi. He saivat kalaa yhteensä 3737 g. Joukkuekiertopalkinto meni näin toisen kerran Lahteen.

Erkki Lahtisen 483 g painava lahna oli isoin kalasaalis, Tuula Halosen vain 4 g painava kiiski pienin. Yhteensä kalaa tuli 15466 g. Arvauskilpailussa yhteisen kalasaaliin painon lähinnä oikein arvasi Tuula Korsbäk, joka erehtyi vain 266 g.

Kalakerhon vuosikokouksessa päätettiin järjestää seuraavat pilkkimestaruuskilpailut Ähtärissä, varapaikkana on Lieksa.

Seuraava Kalakerhon tapahtuma on mato-onginnan mestaruuskilpailu Pajulahdessa 26.-28.8., kilpailupäivä on lauantai 27.8.

Kiitos kaikille mukana olleille ja hyvää kevättalven jatkoa. Vielä ehtii pilkkimään! Terveisin Mauno Kungas. ■

◆ Pääsiäisenä huomioitavaa

Pääsiäinen on tänä vuonna 25.-28.3. Kalenterissa pääsiäinen asettuu seuraavasti:
•Pitkäperjantai 25.3. (Vapaapäivä)
•Lankalauantai 26.3.
•Pääsiäissunnuntai 27.3.
•Toinen pääsiäispäivä 28.3. (maanantai, vapaapäivä)

Tänä vuonna laki ei enää säätele kauppojen aukioloaikoja pääsiäisenä. Kauppojen ja kampaamoliikkeiden aukioloajat vapautuivat heti vuoden vaihteessa, joten myymälät saavat olla vapaasti auki viikonpäivästä ja myymälän koosta tai sijainnista riippumatta. Poikkeuksen tekee Alko, joka sulkee ovensa kiirastorstaina klo 20 ja avaa jälleen tiistai-aamuna 29.3.

Liikenteessä ajetaan useimmissa tapauksissa poikkeusvuoroja, jotka tulee tarkistaa paikkakunnan ja matkustustavan mukaan erikseen. ■

Seuraavat ilmoitusten jättöajat

• Nro 4: Toukokuun ilmoitukset 4.4. klo 12 mennessä. Ilmestyy viikolla 16 (viimeistään pe 22.4.)
• Nro 5: Kesäkuun ilmoitukset 9.5. klo 12 mennessä. Ilmestyy viikolla 21 (viimeistään pe 27.5.)
• Nro 6-7: Heinä-elokuun ilmoitukset 6.6. klo 12 mennessä. Ilmestyy viikolla 25 (viimeistään to 23.6.)

Aikataulu löytyy myös yhdistyksen kotisivuilta www.kuurosokeat.fi linkeistä Viestintä > Tuntosarvi-info. ■